

Кўз ўнгимиздаги ўзгаришлар

Йўлингиз бехатар бўлсин!

Буюк Илак йўли деганда, бепоён саҳролар аро Самарқанду Бухоро, Тошкент ёки Хива томон одимлаётган, сардобалар олдида нафас ростлаётган савдо карвонлари кўз олдимишга келади.

Беихтий, бу қадимий йўллардан кимлар ўтмаган, бу юрт туропгини қай бир зотлар кўзига

суртмаган-а, деган фикр кўнгилдан кечиши аниқ.

Тақдирнинг ёзигини қаранг, бу йўллардан Туронзаминга кимдир кўлида курол, кимдир эса китоб тутиб кирган. Замона зайди билан эндилликда бу йўлларда учкур поездлару замонавий автоуловлар харакатланмоқда. Ваҳоланки, бир аср мукаддам буни тасаввур ҳам қилиб бўлмасди.

Сирасини айтганда, йўлда юришнинг гашти бор. Айниска, олис манзилга автобусдек кетгандা ўзгача завъ туссан, киши. Негаки, йўловчилар билан субхатлашиш, шахар ва кишлоплардаги ўзгаришларни кузатиш, юртимиз табиатининг бетакор манзараларини томоша қилиш имкони туғилади. Ана шундай ўй-хаёллар билан Бухоро шахидаги автошохбекати келдик.

Қўнимиздаги читпани кўрган автошохбекати хизматчиларидан бирни бизни чўгдай товланиб турган автобус ёнига бошлиди. Жойлашдик. Хайдовчи Алишер Алимов шумумали, очиқ чехрали йигитлардан экан.

Йигрма йилдан бўён автобус хайдайман, — дейди у. — Бу автоулов Хитойдан харид қилинган. Зўр автобус! Биз учун ҳам, йўловчига учун ҳам кулаликлар мухайё этилган. Иситиш ва совитиш тизими бор. Метандан юради, бир марталик газ тўлдириш билан Тошкента етиб оламиз. Йўлда тўхтаб, ёнилиги кўйиш шохбочларни кириб овора бўлишнинг жойи.

Сир эмас, метан ва пропан газида харакатланбаётган автомобиллар сони кўлаймоқда. Бу бир жиҳатдан яхши. Чунки улар ташлама газларни атроф-мухитга бериниз ва дизель ёнлигисида харакатланадиган автобулларга нисбатан 50 фюзигча кам чиқарди.

...Автобус чўрнидан жилди. Уловимиз нурга чўлғаниб, қўёш кўтарилаётган томонга — юртимиз шарқида жойлашган пойтахти азимга елдек уча бошлиди.

Баҳорнинг ним илиқ ҳавоси — жон роҳати. Қия очиглан автобус ойнасадан еру кўкни тўлдирган кўклам нафаси, анвойн гулларнинг ёкими атри уфуриб, қалбларни энтиктари.

Кўнчакентнинг пурвиқор минора-ларидан узоқлашар эканмиз, хаёлмани ённадига ўринидка ўтргарган ҳамроҳм бўлди. Чамаси 70 ёшлардаги бу инсон ўзини Мұхтор Абдуллаев деб танишиди.

— Қасбим педагог, буҳороликман. Анчадан бўён Тошкентда истиқомат киламан, — дейди у. — Биз, кексалар учун аслида-ку поездада кетиш кулаӣ. Лекин ҳозир автобуллардаги шароитлар ҳам ундаидан қолишимай. Нисбатан арzon ҳам.

Автобус салонига кўз югутирамиз: ҳамма ўз ўринидига жойлаш-

ган. Бир эмас, иккита телекрандан майнин мусика садоси эшигитияти. Махсус монитор автобус кайси тезлиқда харакатланбаётгандан тортиб, ҳаво хароратига барласини кўрсатиб туриди.

— Талабалик давримизни яхши эслайман, — дейди ҳамроҳимиз. Тошкентдан Бухорага автобусда келишининг турган-битгани азоб эди.

Шаҳарларда қатнови автобуллар

камлиги етмагандек, уларда тузукроқ шарт-шароит ҳам йўқ эди. Боз устига 40 — 45 ўрнини автобусга 60 — 65 киши чиқар, салондаги дик-кинафас ҳаводан кўнгил бехузвур бўларди. Бир гап янги йўл арафасидан уйга ўйланимиз ҳали-хануз ёдимда. Биз қизқан автобуснинг иситиш тизими ишламас экан, денг. Ташкарида совук забига олган. Салон ҳам шунга яраши: ўринидка ўтиссангиз, союз эти-тингиздан ўтиб кетади. Ҳоҳ ишонинг, ҳоҳ ишонманг, манзилга етгунга қадар автобус ичада тик оёқда юриб чиқканмиз. Шукр, у замонлар ортда қолди. Мана бунақнинг шинам ва кулат автобулларда кетаюндан ёшлар бунинг қадрига етса арзиди.

Мұхтор аканинг бу сўзларидан сўнг автобусда турив Бухоро виляти транспорт бошқармаси боғландик. Бошқарма мансуб ҳодими Умид Баҳоронинг билдиришича, айни пайтда Тошкента нафакат Бухоро шаҳри, балки Фиждувон, Шофирион, Қоракўл туманларидан ҳам қатновлар йўлга қўйилиби.

**...Айни пайтда
Тошкентга нафакат
Бухоро шаҳри, балки
Фиждувон, Шофирион,
Қоракўл туманларидан ҳам
қатновлар йўлга қўйилиби.
Йил охиригача 80 та
замонавий автобус олиш ва
уларни шаҳарлараро
йўналишларга
кўйиш кўзда
тутилган.**

ишлаб чиқариляпти, — дея субхатга кўшилади ён томонимизда ўтирган йўловчилардан бири. — Қишлоғимиздаги йигитларнинг уч-тўрт нафари шундай юк мотоциклни сотиб олиб, кам бўймади. Одамлар оғирини енгил килишпти.

Дарҳакиат, Коровубозор туманидаги "Buxor Real Moto" масъулиятни чекланган ҳамиятида "Lochin" русумли юк мотоцикллари, квадроцикллар ҳамда қишлоқ хўжалиги учун мўлжалланган мотокультиваторлар ишлаб чиқарилмоқда. Уларга ички бозорда ҳам, ташки бозорда ҳам талаб бор. Бир пайтлар ота-бобаримиз ерини минг бир машаққат чекиб омочиларда ҳайдашган. Ҳозир эса бу юмуш мотокультиватор зими масида. Ўн сотих ерини кўз очиб-юнгича ағдабир ташлайди.

— Караган, юртимизда кананги ўзгаришлар, янгиланишлар юз беряпти, — дейди Мұхтор афа ғириими изи үқсанади. Унсан арниш 70-йиллари эди. Укам кўнши Пешку туманидан уйланадиган бўлди. Бўлгуси кудаларнига боргани машина топилмайди, денг. Чунки бутун бошли қишлоқда енгил автомашинали атиги иккиси киши бор эди. Уларнинг бирига илтимосу ил-

ланади. Ҳатто бир пайтлар хеч зог учрамайдиган Малиқчўл ёқалаб ўтган йўл бўйларида ҳам ошхона, озиқ-овкат, ёнилиги кўйиш шохбочлари, автомобилларга хизмат кўрсатиш устахонлари ишлаб туриди. Ян-янги тракторлар, юк мотоцикллари, мотокультиваторлар сутуга кўйилган.

— Бу мотоцикл ва мотокультиваторлар узимизнинг Коровубозор

адоюзидаги бекатда 15 дакиқа ҳордик чиқарилди. Ҳайл ўтмай автобус салонини дунёга машҳур Самарқандон лонларининг хиди тутиди... Кейин эса баҳор сепини ёзган Булунгур Галлаорол кир-адирлари, Сирдарё кенгликари оша азим пойтахт сари йўл олдик. Булунгур туманидаги магистраль йўл ёқасида, шунингдек, Шароф Рашидов туманидан ўтвичи Катта ўзбек тракти бўййидаги жойлашган Ҳурросон қишлоғида барпо этилаётган "Янги Ўзбекистон" масивлари эътиборимизни ўзига тортди. Ҳушманзара жойларда қад ростлаётган 8, 10, 16 кавати уйлардан иборат бу гўшалар тез орада юртимизнинг энг тароватли манзилларидан бирга илланishi, шубҳасид.

Яна бир гап. Катта-кичик йўл ёқаларida одамлар "Яши макон" умуммиллий лойиҳаси доирасида каторлатиб дарахт кўчтапари ўтка-зишаётганини кўрдик. Бу давлатимиз раҳбарни томонидан ўтрага ташланган эзгуғоя она-табиат тақдирига бефарқ бўлмаган ҳар бир юртошиғизга ўзагча бир гайрат-ишиёт бергани далолати, албатт. Эҳ, қанийди, энди бу кўчтапарниң ўсиб кетиш учун ҳар бир киши ўзини масъул деб хис эта, уларни фарзанди каби ардоқлаб парвариши қиласа, жони жонимизга туташ Ҳубекистонимиз ямияшил маконга айланармиди...

Яна бир этироҳ йўл сифати билан боғлиқ. Магистраль йўлнинг, айниқса, Пахтаки туманидан Мирбозоргача бўлган кисми ўнқир-чўнқир ахвозда. Бу автобулларнинг ҳараланишини кийинлаштироқмода, ноҳуҳи ҳодисалар рўй бериши эҳтимолини оширипти. Назаримизда, йўлсозлини ҳалқаро андозалар даражасига кўтариш мавриди аллака-чанди.

Ана шундай ўй-хаёллар билан Сармандан шаҳрига кириб келганимизни ҳам сезмай қолдик. Улугбек ра-

закони ҳама қилишиб ўтилди.

...Азим Тошкентни кириб келганимизда кеч тушган, шахар қайноқ ҳаёт ўтишида эди. Пойтахт бизни баҳорнинг майин ёнғири билан қарши олди.

Беихтий шивирладик: ассалом Тошкент, ассалом Ватанимизнинг башкенти!

Қўзлаган манзилимизга сог-омон келганимиздан бехад кувондик. Аслида, инсон хәётининг маълум кисми йўлда кечади. Ҳар биримиз бу дунёда бир йўловчимиз. Орозумларни икобат, максад-муддаоларимиз рўбии йўлларимиз хавфисизлиги, равонлигига бевосита боғлиқ. Шу бois қалбимизда ҳам, тилимизда ҳам бир эзгу истак мудом айланади: йўлингиз бехатар бўлсин!

садхонаси ёнбошидаги бекатда 15 дакиқа ҳордик чиқарилди. Ҳайл ўтмай автобус салонини дунёга машҳур Самарқандон лонларининг хиди тутиди... Кейин эса баҳор сепини ёзган Булунгур Галлаорол кир-адирлари, Сирдарё кенгликари оша азим пойтахт сари йўл олдик. Булунгур туманидаги магистраль йўл ёқасида, шунингдек, Шароф Рашидов туманидан ўтвичи Катта ўзбек тракти бўййидаги жойлашган Ҳурросон қишлоғида барпо этилаётган "Янги Ўзбекистон" масивлари эътиборимизни ўзига тортди. Ҳушманзара жойларда қад ростлаётган 8, 10, 16 кавати уйлардан иборат бу гўшалар тез орада юртимизнинг энг тароватли манзилларидан бирга илланishi, шубҳасид.

Яна бир этироҳ йўл сифати билан боғлиқ. Магистраль йўлнинг, айниқса, Пахтаки туманидан Мирбозоргача бўлган кисми ўнқир-чўнқир ахвозда. Бу давлатимиз раҳбарни томонидан ўтрага ташланган эзгуғоя она-табиат тақдирига бефарқ бўлмаган ҳар бир юртошиғизга ўзагча бир гайрат-ишиёт бергани далолати, албатт. Эҳ, қанийди, энди бу кўчтапарниң ўсиб кетиш учун ҳар бир киши ўзини масъул деб хис эта, уларни фарзанди каби ардоқлаб парвариши қиласа, жони жонимизга туташ Ҳубекистонимиз ямияшил маконга айланармиди...

Истам ИБРОХИМОВ
(«Халқ сўзи»).

Мутлақ шахсий фикр

Бу мавзуда бир неча бор қоғоз коралаган бўлсал-да, ҳар сафар мавзунинг янги кирралари — салой куришларни кўзга ташланаверади. Шундай қилиб, нега айнан бугунги кунга келиб Умра зиёрати катта-кичик, ёшу карини оҳанрабодек ўзига чорламоди?

Албатта, Умра зиёрати йил бўйи давом этиши, бунинг учун юртимизда зарур шароитлар яратилгани эвазига бу кичик жишигиди бўлганлар сони тобора ошиб бормоқда. Албатта бунинг ёмон томони йўй. Аммо...

«МОДА»ГА АЙЛАНГАН

ЗИЁРАТ

Яқинда танишларимдан зиёратга йўл олганлар — икки жуфт эр-хотин фарзандлари, оиласи, яқинлари бағрига соғ-омон қайтиб келишиди. Таниш бўлгани учун дастлаб белгиланган вақтда кекса ўшдаги зиёратчилар яшайдиган хонадон томонга йўл олдим.

Биласизм, кўсим нималарга тушди? Катта кўчадан ховли дарвозасига қадар салкам 350 — 400 метрга кўчнанинг юзи гиламлар, пойандозлар, ҳаттоқи кўрпачалар билан колланган эди. Бир пайт кўча бошига зиёратчилар ўтирган машина келиб тўтади. Ҳамма "гур-р" эти машина каршисига йўл олди. Оппок кийинган зиёратчилар яқинлари билан хушхол кўршиди. Сўнгра кимдир боласими, неврасими билмадим, ёш гўдакни зиёратчилар оёғи остига ташлаш кўйди. Зиёратчи эр-хотин гўдакнинг устидан хатлаш тутиши.

Очиғи, дарвозага қадар бўлган уч юз қадамдан ортиқ масофаидаги кўчка юзини коплаган гиламлардан оҳиста, кибор ва димогдорлик билан қадам ташлаётган чол-кампир зиёратчиларнинг ўзини тутиши менга жуда эриш туюлди. Қўни-қўшиш, таниш-таниш, яқинларинг бири қўйиб, бири олиб зиёратчиларнинг либосларидан ушлаб, юзларига кўзларига суртиб ўзларига тавоғ қилишарди.

Ажабо, бундай дабдабозлини, бизга ёт бўлган удумларни ким ўйлаб топаркан! Гўёки, зиёратчилар Умрага сафар қилиб, бошқаларга нисбатан бир бўй үсгандек тушунча пайдо бўлгандай... Бу ўтакетган манманликинг ўзини-ку!

Мендан ҳафа бўлмасин, деган йў билан кейинни кун иккича эр-хотин жуфтлигини кутиб олишга ҳам чиқдим. Майли, аввалги кутиб олиш маросимиини сабабчилари кекса бўйлашидиган, зиёратчиларни кимдир. Аслида, инсон хәётининг маълум кисми йўлда кечади. Ҳар биримиз бу дунё